

Lucia Pietrelli

DEIMOS

Ed. Males Herbes
2024

ressò de mar

I

A la nostra illa hi has de néixer o no aprendràs mai a estimar-la, deia el pare i el pare del pare, però jo no ho he dit mai a la Laia. Em fa una por terrible repetir els gestos dels altres i els del pare sobretot, ser una mera còpia d'alguna vivència llunyana que, amb el pas del temps, ja ha perdut el seu encant primordial i la seva raó de ser. A la Laia li conto com era l'illa quan jo era petit, però no vaig més enrere, li tallo les arrels, perquè no vull que arrelin aquí, perquè a vegades, i és un secret, desitjo que ella també se'n vagi, com la seva mare, que aprengui a volar si fa falta, que s'envoli amb el risc

d'estavellar-se. És un desig ínfim que després cau a terra ràpid, com una mosca morta.

Nosaltres vivim a la punta sud-oest d'aquesta illa. La Pedrera, li deim, perquè el terra està fet de pedres i arena i perquè fa uns anys hi van excavar prou per extreure la nostra pedra vermelloosa i intentar vendre-la a les terres d'enfora. El negoci va fracassar perquè el viatge per mar encaria massa el producte i perquè la pedra que a nosaltres ens pareix més vermella que la sang, els forasters la troben més aviat descolorida i poc interessant per a les seves construccions.

A la punta nord-est hi viuen els cecs. La Flor, li deim tots nosaltres que no l'habitam, perquè és la zona més àrida de l'illa, amb espadats damunt la mar. Ens fa una gràcia macabra anomenar-la així. La Mort a la nostra illa no existeix. La Mort ja no és morir, és perdre els ulls i retrobar-se a La Flor.

Quan la Laia va néixer, la Paula va deixar de tenir por de La Flor. Va ser una de les primeres coses que em va dir quan, amb la nina que era un cabdell ensangonat arraulit damunt la seva panxa, va aixecar la mirada cap a mi. Els seus ulls eren

lúcids de tan humits, d'una luciditat espantosa, vaig pensar. Pròpia dels folls i dels eremites, pròpia de qui torna d'un viatge molt llarg, però això a l'illa és impossible, aquí qualsevol moviment massa llarg s'ofega dins la mar.

Uns minuts abans el cor de la Laia encara bategava a dins de la Paula, però després ja no eren dos éssers fusionats, sinó mare i filla amb els cors propers, però separats.

Ja no li tinc por a La Flor, va dir fitant-me. Ara només em fa por que a la Laia no li agradi viure per sempre.

Vaig empassar saliva i després ho vaig intentar oblidar. Els ulls de la Laia eren immensos, i la seva pell tendra i suau, la seva boca un espectacle de plors. Les coses es poden esborrar temporalment, però sempre tornen. Aquí l'oblit és com la Mort: no existeix.

Ara fa onze dies que plou a l'illa, i jo els compto tots, perquè des que la Paula ha marxat, compto els dies com grans d'arena dins d'un rellotge que ja no s'haurà de capgirar. La nina no demana a on se n'ha anat la mare, la Paula li va explicar un conte abans de marxar i la Laia es va conformar perquè, des de sempre, se'ls creu tots.

Així que la Laia somriu quan passa davant del penjador de l'entrada on encara hi ha la gavardina verda de la mare. Somriu i aixeca les mans enlaire, amb aquell gest tan seu de comprovar l'absència amb un deix d'alegria. Somriu i aixeca les mans enlaire mil vegades al dia, cada dia, mentre jo la miro i intento no obrir-me el cap contra la calç de les parets.

Recordes la història d'aquell ratolí que volia anar-se'n a la lluna per descobrir de què estava feta i si s'hi podia jugar a gust? La mamà, algun dia, també anirà a un país llunyà i si s'hi pot jugar i s'hi està bé, tornarà per contar-t'ho i emportar-se't amb ella.

Llavors la Laia reia mentre la mare li despenjava els rínxols foscos.

I jo, darrere la porta, creia que aquell país llunyà no existia.

II

Les flors de baladre encenen el camí que de ca nostra s'enfila cap a casa de la Bosquini. Peu de llop en deia jo de petit d'aquesta planta, perquè així era com l'anomenava mon pare. Quan travessa el

camí, la Laia compta totes les flors. Si les plantes en tenen una de menys en comparació al darrer dia, em pregunta si és que algú s'ha atrevit a menjar de la flor verinosa; si en té una de més, només diu és que la planta creix, com jo. Jo faig que sí, en tots dos casos, perquè no soc tan bo com sa mare a l'hora de contar-li contes i ja em va bé que se'ls inventi ella tota sola.

Sí, algú va menjar de la flor i ara deu estar agonitzant.

Què és agonitzar, papà?

Em mossego la llengua. És quan estàs a punt de morir, o quasi mort.

Vols dir que la flor de baladre fa que la Mort existeixi?

No sé contestar, sempre callo quan l'única cosa que podria dir-li seria una mentida, però un dia va aparèixer amb dues flors amagades a les butxaques.

Les he collit per si algun dia ens fan falta.

I va ser molt trist veure com cremaven dins de la seva mà quan me les va mostrar. Peus de llop inútils.

La Laia té poques coses de la Paula, i poques coses de mi també. Té mirada de forastera, em diu

el Jan, el veïnat, de tant en tant, aquesta nina no pareix gens teva. I no sé si ho diu pels ulls sempre badats amb una interrogació incrustada a dintre, o pel seu incessant trescar per La Pedrera com si estigués tot el temps perseguint rastres i indicis d'alguna cosa desconeguda. O per com parla, perquè ella sempre parla, com un torrent, no és taciturna i esquerpa com tots nosaltres, ella arriba a tot arreu acompanyada per la seva xerrameca, enraonant en veu alta o cantant melodies que mai ningú no li va ensenyar. No, la Laia no és meva, li contesto quan em fa ganes escoltar el so de la meua veu, però no és de ningú més tampoc. Llavors el Jan aixeca les espatlles i fa petar la llengua: és la seva manera de menysprear la meua resposta. A l'illa hi ha un gest per a cada cosa, hi ha un gest per substituir cada paraula i per això, entre nosaltres, solem parlar poc i malament.

La Bosquini és la més gran de tots els habitants de La Pedrera, la que, segons la nova llei natural, aviat perdrà els ulls i acabarà a La Flor. Va vestida de negre des que la Mort va abandonar l'illa, és el meu dol, murmura, i moltes vegades agafa els prismàtics que té a la falda amb l'excusa d'intentar esbrinar el que passa a La Flor, però la veritat és que

li fa por intuir que serà la pròxima a deixar aquesta punta de l'illa i llavors assaja com serà tot, amb els ulls closos a dins dels prismàtics. Cada dia seu a la fresca davant de casa i crida els nins de La Pedrera perquè se li apropin, fent voletejar caramels entre els dits com a reclam. La Laia és de les poques que se li acostava, li encanta el camí de baladres que la guia fins allà, però té mania als caramels de nata que la Bosquini li dona. Papà, s'enganxen als dits i no es deixen menjar, i si ho intentes a les males, acabes amb els dits empastifats i amb el caramel aferrat al paladar. Jo tenc memòria d'allò que feia la Bosquini abans de seure a la fresca regalant caramels, i llavors m'estremeix aquesta cordialitat present i el pensament que la meva filla la tracti com una més de la família. Però per què tenir memòria ara que tot es dilueix dins de l'eternitat? Tanco els ulls i deixo que la Laia se'n vagi cap a aquella casa mig amagada, com ja feia la Paula, aquella casa que abans era la casa de la Mort, una casa sense sentit ara mateix, per això tanco els ulls i deixo que els esdeveniments segueixin el seu camí sense moure ni un dit.

Fins ara, papà, i és un constant anar i venir, com les ones que ens encerclen.

A casa de la Bosquini, de molt joves, hi anàvem a morir. Una mica o del tot. Jo sempre hi vaig anar amb els amics a morir tan sols una mica. Ens deixava pols damunt de la còmoda i nosaltres ens servíem al nostre gust. Després ens estiràvem a les lliteres, que eren moltes i totes amuntegades en una habitació molt gran, i damunt del sostre hi vàiem de tot, tot el que no es podia veure a l'illa per fi es podia projectar al sostre de Ca la Mort, per això hi anàvem, perquè l'illa ens quedava petita durant l'adolescència i ella pareixia ser l'única capaç d'entendre'ns i d'ajustar-la a la nostra mida. Entràvem i sortíem d'amagat, i ella sempre hi era, i sempre tenia pols per a nosaltres. Però també hi havia gent que hi anava a morir del tot, i la Bosquini tenia pols també per això, per matar un home, un embrió o un cavall. Tenia pols per matar-ho tot. A vegades arribava gent de les terres d'enfora per tastar-la. A l'illa sempre hi havien arribat pocs forasters, però des de sempre una part dels forasters hi arribava atreta per la fama d'ella.

Hi havia dies en què la Bosquini llepava pols amb nosaltres i després seia en un racó de la llitera i ens contava els secrets de l'illa, desfeia els embulls, encaçava els fils. Deia que la nostra illa tenia un núvol propi, deia que a les illes sempre

plou més que enmig de la mar i això és pel núvol que cada illa posseeix. El núvol de la nostra terra es diu Jonàs, perquè té forma de balena, es passeja damunt dels nostres caps i, de tant en tant, descarrega aigua i calabruix, mentre a la mar dels voltants tot roman serè i en calma. És imprevisible en Jonàs, deia la Bosquini, just quan no hi penses, s'infla i et mulla sencer. Sap com dominar-nos, com si no n'hi hagués prou amb la fúria de la mar, també tenim un barret irascible que ens habita el cap. Llavors un dia l'Albert, que quan menjava pols tenia les visions més guapes del grup, li va dir que era ben bonic tenir un núvol al cap, que les neurones no es poguessin trobar per la boirina, perdudes en aquella sensació de cotó fluix que fan els núvols quan són blancs i prims. I la Bosquini se'n va riure, amb un riure dur, perquè les balenes són fortes i tenen un esquelet que no es trenca. Cotó fluix, diu, i va tornar a riure, quan en Jonàs t'habita el cap, te'l deforma i et fa tant de mal que t'oblides del teu nom, t'oblides d'on vens, t'oblides de tot. Si en Jonàs baixa amb força i decideix destruir-te, et tornes boig per a tota la vida. La Bosquini amb nosaltres era així, començava amb una història lleugera i, de cop, aprofitava per descarregar a fora tota la ràbia i la mala llet que tenia guardada

a dins. A vegades ens feia por, perquè la pols ho amplificava tot i la seva ràbia ens esquitxava i ens deixava unes taques morades damunt dels braços. Si començàvem a refregar-nos la pell d'una manera compulsiva, ella es posava nerviosa. És la pols, cridava, és la pols que us fa veure taques, idiotes. I sospirava, i fent grinyolar fort el matalàs, s'aixecava de la llitera i ens deixava tots sols. Nosaltres tornàvem cap a la còmoda i llepàvem més pols, perquè era l'única manera de deixar d'obsessionar-nos. Amb més pols, les taques es tornaven fosforescents per un moment i després, a poc a poc, desapareixien.

Vaig passar una part molt gran de l'adolescència tombat en una de les lliteres de Ca la Mort, i l'altra part la vaig passar a la riba, entre la terra i la mar. A la riba es podien fer moltes coses, perquè era el límit, encara eres a l'illa i ja eres a dins la mar. Hi anava a jugar a futbol, a cercar copinyes i a vegades només a pensar. A vegades hi trobava ma mare, descansant després d'una immersió, amb la respiració encara accelerada. A la nostra illa, abans, les dones bussejaven en apnea per pescar, amb els pulmons entrenats des que eren petites, sense oxigen. Ma mare podia baixar fins a deu o quinze metres i tornar victoriosa amb

la cistella plena de pops, ostres i orelles de mar. Era molt bona pescant. Però quan me la trobava a la riba, de cop pareixia petita i indefensa. La immersió la deixava tremolant i amb l'alè desfet, el cor amb taquicàrdia, li costava aixecar la mirada fins a mi. Però somreia en veure'm, seu aquí, Hilari, bon nin, seu, conta'm què has fet avui. I jo seia i l'hi contava, i la seva respiració s'acompanyava a la meua, lentament, li parlava només per això, perquè sabia que necessitava una respiració pausada al costat per tornar a alenar amb tranquil·litat, per recuperar-se de les profunditats. Ella no escoltava les paraules, tan sols captava el meu alenar i somreia, bon nin, Hilari, bon nin sortit de les entranyes.

Mon pare, en canvi, era fuster i treballava a dins de casa o al pati de darrere, i no li agradava gaire sortir. Sempre trobava que feia massa sol, o massa calor, massa vent, mai no acompanyava la mare a la riba, mai no la besava abans d'una immersió, i a mi això em feia molta pena, perquè morir-se al fons de la mar sense tenir la boca besada em pareixia una de les coses més tristes que et podien passar a la vida.